

Поклик пращурів

Про книгу

Бак був звичайним домашнім псом з каліфорнійського ранчо. Доки його не викрали і не продали. Тепер він змушений забути про своє колишнє безтурботне життя та почати боротьбу за виживання. У холодній клітці, далеко від дому, кочуючи з місця на місце, він буде брати участь у жорстоких собачих боях, коритись «закону палиці», проте не втратить найважливіше — жагу до свободи. Бак почне шлях, яким його веде поклик пращурів...

МАСШТАБНА ЕКРАНІЗАЦІЯ

ПОКЛИК ПРАЦУРІВ

ДЖЕК
ЛОНДОН

JACK LONDON

**THE CALL
OF THE WILD**

ДЖЕК ЛОНДОН

ПОКЛИК ПРАЩУРІВ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2020

ISBN 978-617-12-7555-3 (epub)

Жодну з частин даного видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Переклад з англійської Романа Клочка
Дизайнер обкладинки Петро Вихорь

Електронна версія створена за виданням:

Лондон Д.

Л76 Поклик пращурів : роман / Джек Лондон ; пер. з англ. Р. Клочка. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 256 с.
ISBN 978-617-12-6107-5

Бак був звичайним домашнім псом із каліфорнійського ранчо. Доки його не викрали й не продали. Тепер він змушений забути про своє колишнє безтурботне життя та почати боротьбу за виживання. У холодній клітці, далеко від дому, кочуючи з місця на місце, він буде брати участь у жорстоких собачих боях, коритись «закону палиці», проте не втратить найважливіше — жагу до свободи. Бак почне шлях, яким його веде поклик пращурів...

УДК 821.111

© Depositphotos / muro, eika8213, обкладинка, 2020

© Nemigo Ltd, видання українською мовою, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2020

Поклик пращурів

I

ДО ПЕРВІСНОГО ЖИТТЯ

Давня кочова гарячка
Знову рве кайдани звичок;
Звір прокинувся зі сплячки¹
І тепер в дорогу кличе.

Бак не читав газет, бо інакше знав би, що насувається біда — не лише на нього, а й на кожного пса у припливних водах, який має сильні м'язи та теплу й довгу шерсть, — на всіх таких собак від П'юджет-Саунд до Сан-Дієго. Це тому, що люди, які нищпорили у темряві Арктики, знайшли жовтий метал, а пароплавні й транспортні компанії здійснювали через це галас. І тепер люди тисячами ринули на далеку Північ². Цим людям потрібні були собаки — великі, м'язисті, придатні до важкої праці, з теплим хутром, що захищало б їх від морозу.

Бак³ мешкав у великому будинкові в сонячній долині Санта-Клара, що називався домом судді Міллера. Споруда стояла на деякій віддалі від дороги, наполовину прихована серед дерев, крізь котрі можна було побачити широку прохолодну веранду, що з усіх боків оточувала будинок. До нього вели посипані гравієм доріжки, які вилися серед широких газонів та струнких тополь, переплетених між собою гілками. За будинком територія була ще просторішою. Там розляглися великі стайні, де працювала дюжина конюхів та їхніх помічників, стояли ряди заплетених лозою хатин для слуг, безліч чітко розпланованих надвірних будівель, довгі альтанки, повиті виноградом, зелені пасовиська, фруктові сади та ягідники. Були і насос для артезіанської свердловини та великий цементний резервуар, в якому хлопчачи судді Міллера купалися вранці й у полудневу спеку.

І в усьому цьому величезному володінні правив Бак. Тут він народився і тут прожив чотири роки. Щоправда, були й інші собаки. У такій величезній садибі не могло не бути інших собак, але їх можна

було не брати до уваги. Вони приходили і йшли, мешкали у густонаселених псарнях або непомітно існували у затишних куточках будинку, як Тутс, японський мопс, або Ізабель, мексиканський безшерстий собака — дивні істоти, які рідко витикали носа за двері або ступали лапами на землю. Хоча були ще фокстер'єри, не менше двох десятків, які вигукували страшні погрози на адресу Тутса та Ізабель, коли ті дивилися на них з вікон, захищені легіоном покоївок, озброєних мітлами і швабрами.

Але Бак не був кімнатним песиком чи собакою із псарні. Усе це королівство належало йому. Разом із синами судді він пірнав і плавав у басейні або ходив на полювання; супроводжував Моллі та Еліс, доньок судді, під час довгих прогулянок у сутінках або рано-вранці; зимовими вечорами лежав біля ніг судді перед вогнем каміна, що гудів у бібліотеці; возив онуків судді на спині або катав їх у траві та охороняв їхні кроки під час самовільних вилазок до фонтана на кінному дворі й навіть далі, до вигулів та ягідників. Бак пихато ступав поміж тер'єрами, а Тутса та Ізабель абсолютно ігнорував, бо був королем — королем над усіма цими істотами, які повзали, пленталися та літали садибою судді Міллера, в тому числі над людьми.

Його батько, Ельмо, велетенський сенбернар, став нерозлучним супутником судді, й, схоже, Бак мав піти його слідами. Він не був таким великим — важив лише сто сорок фунтів — через свою мати, Шеп, шотландську вівчарку. Проте ці сто сорок фунтів, до яких додавалася гідність, що була результатом доброго життя і загальної поваги, давали йому змогу поводитися по-королівському. Протягом чотирьох років, од щенячого віку, він жив, наче пересичений аристократ; пишався собою, був навіть трохи егоїстичним, як це іноді трапляється з поміщиками внаслідок ізольованого існування. Але йому вдалося вберегтися, не перетворившись на просто розпеченого кімнатного песика. Полювання й інші подібні втіхи на свіжому повітрі перешкодили ожирінню та зміцнили його м'язи; як для представника породи, звичної до холодних ванн, любов до води була для нього тонізуючим засобом і зберігала здоров'я.

Таким був спосіб життя пса Бака восени 1897 року, коли відкриття на Клондайку потягнуло людей з усього світу на холодну Північ. Але Бак не читав газет і не знав, що Мануель, один з помічників садівника, був

непевною особою. Мануель мав серйозний ґандж: полюбляв грати у китайську лотерею⁴. А під час гри вирізнявся головною вадою — вірою у певну систему; це й зробило його прокляття неминучим. Бо для того, щоб грати за системою, потрібні гроші, тим часом заробіток помічника садівника не покривав потреб дружини і численного потомства.

Того пам'ятного вечора, коли сталося віроломство Мануеля, суддя був на зборах Асоціації виробників ізюму, а хлопці займались організацією атлетичного клубу. Ніхто не бачив, як він і Бак ідуть фруктовим садом — як здавалося Бакові, просто на прогулянку. І, за винятком одного чоловіка, ніхто не бачив, як вони прийшли на полустанок, відомий як Колледж-Парк. Цей чоловік поговорив з Мануелем, і між ними задзенькали монети.

— Міг би й упакувати товар перед доставкою, — похмуро сказав незнайомиць, і Мануель обгорнув шматок товстої мотузки навколо Бакового нашійника.

— Крутнеш і добряче його придушиш, — сказав Мануель, і незнайомиць ствердно буркнув.

Бак прийняв мотузку зі спокійною гідністю. Ясна річ, це був незвичний випадок, але пес навчився довіряти людям, яких знав, та віддавати належне їхній мудрості, що перевершувала його власну. Але коли кінці мотузки опинилися в руках незнайомця, Бак загрозово загарчав. Він просто натякнув, що невдоволений, у своїй гордині вважаючи: цей натяк може бути наказом. Однак, на його подив, мотузка затягнулася навколо його шиї, перекривши йому дихання. Розлютившись, він стрибнув на чоловіка, а той перестрів його на півдорозі, схопив за горлянку і спритним рухом повалив на спину. Потім мотузка безжально затягнулася; тим часом Бак розлючено боровся, його язик вивалився з пащі, а великі груди марно здіймалися, хапаючи повітря. Ніколи у житті до нього не ставилися так підло, й ніколи ще він не був такий розгніваний. Але його сили згасли, очі потьмяніли, і пес не бачив уже нічого, коли потяг зупинився і двоє чоловіків кинули його до багажного вагона.

Наступне, що відчув Бак, — це те, що в нього болить язик і він їде труською дорогою в якомусь транспорті. Хрипкий свист локомотива, що перетнув переїзд, підказав йому, де він. Він дуже часто

подорожував із суддею й упізнав відчуття поїздки у багажному вагоні. Пес розплющив очі, й із них вихлюпнувся нестримний гнів викраденого короля. Чоловік стрибнув до його горлянки, але Бак виявився для нього зашвидким. Його щелепи зімкнулися на людській руці й не розслаблялися, доки свідомість не залишила його знову.

— Ага, сказився, — сказав чоловік, ховаючи покалічену руку від носильника, якого привабили звуки боротьби. — Везу пса для боса до Фріско. Є там один пришелепуватий собачий лікар, думає, що його вилікує.

Згодом про цю нічну поїздку чоловік розповідав у маленькому сараї на задньому дворі шинку в порту Сан-Франциско, використавши усю свою красномовність.

— І все, що я за це отримав, — півсотні, — бурчав, — ніколи того більше не зроблю, хоч би й тисячу наперед давали.

Його руку було загорнуто у скривавлену хустку, а права штанина розірвана від коліна до щиколотки.

— А іншому роззяві скільки дали? — запитав шинкар.

— Сотню, — прозвучала відповідь. — Ні су менше не взяв би, повірте.

— Тобто вийшло сто п'ятдесят, — порахував шинкар, — і він того вартий, або я бовдур.

Викрадач розв'язав закривавлену пов'язку і подивився на поранену руку.

— Хоч би сказ не підхопити...

— Підхопиш, бо ти народився для шибениці, — зареготав шинкар. — Гей, допоможи мені, перш ніж ушиєшся звідси, — додав.

Напівнепритомний, із болем у горлі та язиці, напівживий, Бак спробував глянути на мучителів. Але його кинули на землю і знову почали душити, аж доки не начепили важкий латунний нашійник. Потім мотузку забрали, а собаку кинули до ящика, схожого на клітку.

Там він пролежав решту цієї втомливої ночі, плекаючи гнів і травмоване самолюбство. Собака не розумів, що усе це означає. Чого вони хочуть від нього, ці дивні люди? Нащо тримають у вузькому ящиківі? Бак не розумів, чому, але відчував, як гнітить його туманне відчуття навислої біди. Тієї ночі він, коли з гуркотом відчинялися двері сараю, кілька разів підхоплювався, очікуючи побачити суддю або хоча

б хлопців. Але щоразу це було розпухле обличчя шинкаря, котрий дивився на нього у слабкому світлі лійової свічки. І щоразу радісний гавкіт, що тремтів у Баковому горлі, перетворювався на люте гарчання.

Але шинкар залишив його самого, а вранці зайшли четверо чоловіків і підняли ящик. Нові мучителі, вирішив Бак, бо вони мали зловісний вигляд, були розпатлані й у лахмітті; він розлютився і кинувся на ґрати. А ті четверо лише сміялись і тицяли в нього палицями, які він одразу ж хапав зубами, аж доки не зрозумів, що саме цього вони й хочуть. Відтак собака похмуро влігся і дозволив занести ящик до фургона. Потім пес і ящик, в якому його ув'язнили, пройшли через багато рук. За ним наглядали клерки у службі доставки; його везли в іншому фургоні; разом із різноманітними ящиками та посылками на вантажній платформі доставили на паровий пором, з порома — до великого залізничного депо і нарешті розмістили у багажному вагоні.

Два дні та дві ночі цей вагон тягли крикливі локомотиви; увесь цей час Бак не їв і не пив. Розгніваний, він з гарчанням зустрічав посильних, а вони мстили, дражнячи його. Кидався на ґрати, його аж трусило від люті, а ті сміялися та піддражнявали. Вони гарчали і гавкали, наче огидні собаки, нявкали, розмахували руками та кричали «кукуруіку». Пес знав, що це дуже нерозумно; але це ще більше ображало його гідність, і його гнів дедалі зростав. Собака не дуже звертав увагу на голод, але брак води змушував його сильно страждати і роздував гнів до крайньої межі. Через це нервування, чутливість та погане ставлення в нього почалася лихоманка, що підсилювалася запаленням пересохлих та розпухлих горла і язика.

Єдине, з чого він тішився, — це з того, що на шиї не було мотузки. Вона давала їм несправедливу перевагу; але тепер, уже без неї, він їм покаже. Вони більше ніколи не накинуть йому мотузку на шию. Це вселило у нього рішучість. Два дні й дві ночі собака не їв та не пив, і за цей важкий час накопичив запас гніву, що віщував біду для кожного, хто першим на нього кинеться. Його очі почервоніли, він перетворився на розлюченого демона. Бак настільки змінився, що й суддя тепер не впізнав би його, а посильні з полегшенням зітхнули, спекавшись пса у Сіетлі.

Четверо чоловіків обережно перетягли ящик з фургона на маленький двір, оточений високими мурами. Огрядний чоловік у червоному

светрі, дуже обвислому на шиї, вийшов і виписав візникові чек. Наступний мучитель, здогадався Бак, і розгнівано кинувся на ґрати. Чоловік похмуро посміхнувся, приніс сокиру та кийок.

— Ви ж не збираєтеся його зараз випустити? — запитав візник.

— Збираюся, — відповів чоловік, заганяючи сокиру в ящик як важіль.

Четвірка, яка занесла собаку сюди, відразу ж розбіглась і, зайнявши безпечні місця на верхівці муру, приготувалася спостерігати за видовищем.

Бак кинувся на розтрощене дерево, встромивши туди зуби і борючись із ним. Де б не стукала зовні сокира, пес із гарчанням кидався туди, бажаючи якнайшвидше вилізти, а чоловік у червоному светрі холонокровно полегшував йому вихід.

— Ну, чортяко червоноокий, — сказав, збільшивши дірку настільки, щоб пес міг просунути туди тулуб. Одночасно чоловік кинув сокиру і взяв у правицю кийок.

Бак був таки справжнім чортякою, коли приготувався до стрибка: наїжачена шерсть, піна з пащі, божевільний блиск у залитих кров'ю очах. Він кинувся просто на чоловіка, зібравши свої сто сорок фунтів люті, доповнені злістю від дводенного ув'язнення. У стрибку, коли щелепи були вже близько від чоловіка, пес отримав удар, що зупинив його тіло і змусив зуби боляче зімкнутися. Бак перевернувся, вдарившись об землю боком і спиною. Його ще ніколи не били кийком, і собака не зрозумів, що сталося. Із гарчанням, що було не так гавкотом, як криком, він знову скочив на ноги та стрибнув. І знову натрапив на удар та з усієї сили гепнувся на землю. Цього разу вже зрозумів, що це кийок, але його божевілля не знало обережності. Він нападав із десятків разів, і щоразу кийок переривав його атаку та кидав на землю.

Після особливо сильного удару пес уже ледве пересував ноги, занадто слабкий, щоб кидатися. Він ходив, мляво хитаючись, із його рота, пащі та вух текла кров, чудове хутро було забризкане кривавою слиною. Тоді чоловік підійшов і навмисно зі страшною силою ударив його в ніс. Увесь попередній біль, що витримав пес, неможливо було порівняти з цією невимовною мукою. Заревівши від люті, майже як лев, він знову кинувся на чоловіка. Але той, переклавши кийок з

правої руки до лівої, холоднокривно схопив собаку під щелепою, одночасно смикнувши вниз і назад. Бак описав у повітрі півтора кола, а тоді впав на землю, вдарившись головою та грудьми.

Пес кинувся востаннє. Чоловік завдав сильного удару, котрий свідомо відтягував, і Бак звалився переможений, майже непритомний.

— А він, я вам скажу, мастак собак приборкувати, — захоплено вигукнув один з чоловіків, які сиділи на мурі.

— Ліпше кеюзів * об'їжджати коли завгодно й у неділю двічі, — відповів візник, залізши на фургон і смикнувши віжки.

До Бака повернулися відчуття, але не сила. Він лежав там, де й упав, спостерігаючи за чоловіком у червоному светрі.

— «Відгукується на ім'я Бак», — заговорив сам до себе чоловік, читаючи лист шинкаря, котрий сповіщав про ящик та його вміст. — Що ж, Баку, хлопчику мій, — продовжив привітним голосом, — невеличку прочуханку ти отримав, і нам з тобою краще на цьому й закінчити. Ти своє місце тепер знаєш, і я своє теж. Будеш добре поводитися, й усе йтиме, як по маслу. Будеш поганим — я тебе на порох зітру. Зрозумів?

Говорячи, він безстрашно погладжував голову, яку так безжалісно потовк, і хоча від цього дотику шерсть Бака мимоволі стала дибки, він не запротестував. Коли чоловік приніс йому води, пес жадібно її випив, а потім шматок за шматком брав з його рук сире м'ясо.

Його перемогли, і він це розумів; але його не зламали. Собака раз і назавжди зрозумів, що не має шансів проти людини з кийком. Засвоїв цей урок і ніколи його не забуде. Кийок став для нього відкриттям, ознайомленням із царством первісного закону, який пес швидко засвоїв. Дійсність набирала жорстокішого вигляду; він зустрів її безстрашно, з усією хитрістю, що прокинулась у його естві. Дні минали, привозили інших собак, у ящиках і на мотузках, одні покірно слухались, інші лютували й ревіли, як колись він; Бак бачив, як вони, усі без винятку, змирялися з владою чоловіка у червоному светрі. Знову і знову дивлячись на кожну жорстоку виставу, пес засвоював урок: чоловік з кийком — законодавець, хазяїн, якому треба підкорятись, але не конче прагнути його довіри. Останнього Бакові не можна було поставити на карб; а тим часом він бачив переможених

собак, які підлещувалися до цього чоловіка, махали хвостами, лизали йому руку. Бачив і собаку, який не став ані підлещуватись, ані підкорятись, тому зрештою був убитий у боротьбі за владу.

Час од часу приходили люди, незнайомці, які збуджено розмовляли і по-всякому підлабузнювалися до чоловіка у червоному светрі. Й щоразу, віддаючи гроші, забирали зі собою одного-двох собак. Бак запитував себе, куди вони йдуть, адже ті ніколи не повертались; але над ним нависав страх перед майбутнім, і він тішився щоразу, коли бачив, що його не обирали.

І все ж зрештою настав його час: у вигляді зморшкуватого чоловічка, який сперечався ламаною англійською та сипав дивними й незвичайними вигуками, яких Бак не міг зрозуміти.

— Чорт забирай! — вигукнув той, коли його очі побачили Бака. — То собака-головоріз! Га? Скільки?

— Три сотні й одразу, — вмить відповів чоловік у червоному светрі. — Раз це урядові гроші, то й копняка тобі за такі витрати не дадуть, еге ж, Перро?

Перро посміхнувся. З огляду на те, що вартість собак злетіла до небес через незвичний попит, це була справедлива ціна за таку чудову тварину. Канадський уряд не програє, і його кур'єри не сповільнять своєї роботи. Перро знався на собаках, тож, подивившись на Бака, зрозумів, що той — один з тисячі. «Один із десяти тисяч», — зауважив подумки.

Бак уздрів між ними гроші й не здивувався, коли маленький зморшкуватий чоловік забрав його та Керлі, добродушного ньюфаундленда. Це був останній раз, коли пес бачив чоловіка у червоному светрі, а коли Бак та Керлі дивилися з палуби «Нарвала»⁵, як віддаляється Сіетл, то востаннє побачили теплий південь. Перро забрав їх із Керлі вниз і передав смаглявому велетневі на ім'я Франсуа. Перро був франко-канадцем і смаглявим; але Франсуа був метисом⁶ франко-канадцем, вдвічі смаглявішим. Бак швидко дізнався, що Перро та Франсуа справедливі люди, спокійні й неупереджені у здійсненні правосуддя і занадто мудрі, щоб собаки могли їх обдурити.

У твіндеках «Нарвалу» Бак і Керлі приєдналися до двох інших собак. Один з них був великим, білосніжним псом зі Шпіцбергена, якого забрав капітан китобійного судна і який згодом супроводжував

геологічну експедицію в тундрі. Зовні собака був доброзичливим, але насправді підступним: шкірився комусь у обличчя, задумуючи якусь підступну витівку, — наприклад, тоді, коли вкрав у Бака їжу під час першої трапези. Бак тоді стрибнув, щоб покарати його, й у повітрі одразу ж засвистів батіг Франсуа, торкнувшись спочатку винного; Бакові не залишалося нічого іншого, як забрати кістку назад. Це було справедливо з боку Франсуа, вирішив пес, і метис почав зростати в очах Бака.

Інший собака ні до кого не підлещувався, але й не намагався красти у новачків. Був похмурим, відлюдним типом і чітко дав зрозуміти Керлі, що все, чого він хоче, — це щоб його залишили у спокої, а як не лишать, то будуть проблеми. Його звали Дейв, він їв і спав, час од часу позіхав та нічим не цікавився, навіть тоді, коли «Нарвал», перетнувши затоку Королеви Шарлотти, почав крутитися, хитатися і смикатися, наче божевільний. Коли Бак та Керлі розхвилювалися й ошаленіли від страху, він підняв голову, ніби його щось роздратувало, підтримав їх байдужим поглядом, позіхнув і знову заснув.

Удень та вночі корабель трясло від невтомного пульсу гребного гвинта і, хоча кожен день був дуже схожим на попередній, Бак зрозумів, що погода ставала дедалі холоднішою. Нарешті одного ранку гвинт затих, і «Нарвал» наповнила атмосфера хвилювання. Він відчув її, так само, як й інші собаки, і зрозумів, що наближаються зміни. Франсуа взяв їх за повідки та повів на палубу. Коли Бак зробив перший крок холодною поверхнею, його лапи загрузли в якійсь білій кашці, що дуже нагадувала грязюку. Він фиркнув і відскочив. Із неба падало ще більше цієї білої холодної крупи. Пес обтрусився, але вона знову на нього впала. Він зацікавлено понюхав цю речовину, потім узяв трошки на язик. Вона обпекла його, наче вогонь, і відразу ж зникла. Це спантеличило Бака. Він спробував знову, і результат виявився таким самим. Спостерігачі голосно розреготались, а він засоромився, хоча й не розумів чому, адже то був для нього перший сніг.

* Кеюз (*cauyuse*) — індіанський поні. (Тут і далі прим. перекл.)

II

ЗАКОН КИЙКА ТА ІКЛА

Перший день Бака на узбережжі Дайї¹ став для нього кошмаром. Кожна година була наповнена шоком та несподіванкою. Його раптово висмикнули з центру цивілізації і кинули в гущавину первісного життя. Це було не те випечене сонцем життя, де нічого не треба робити, — лише бий байдики та нудьгуй. Тут не було ні миру, ні відпочинку, ні безпеки хоч на мить. Скрізь плутанина та дія, а життя і здоров'ю щомиті загрожувала небезпека. Доводилося постійно залишатися насторожі; бо ці собаки та люди виявилися не такими, як у місті. Усі вони були дикунами, котрі не знали жодного закону, крім закону кийка та ікла.

Він ніколи не бачив, щоб собаки билися так, як ці вовкоподібні істоти, і перший його досвід став незабутнім уроком. Щоправда, то був досвід іншого собаки, інакше Бак не дожив би до того, щоб із нього скористатися. Жертвою стала Керлі. Вони отаборилися біля складу колод, де вона почала загравати з хаскі, котрий був завбільшки як дорослий вовк, хоча й наполовину менший за неї. Не було жодних попереджень, лише блискавичний стрибок, металеве клацання зубів, так само швидкий стрибок назад — і писк Керлі розірвано від вуха до щелепи. Це був вовчий стиль боротьби — вдарити й відскочити; але це було не все. Тридцять чи сорок хаскі підбігли і мовчки оточили противників. Бак не розумів цієї мовчазної ретельності й старанності, з якою вони облизували свої писки. Керлі кинулася на свого противника, який знову вдарив та відстрибнув убік. Наступну її атаку він зустрів грудьми, в особливий спосіб збивши її з ніг. Більше вона не піднялася. Саме цього й чекали інші хаскі. Вони зімкнулися навколо неї із гарчанням та гавкотом і, волаючи від агонії, Керлі зникла під масою тіл з найжаченою шерстю.

Це сталося настільки раптово й неочікувано, що Бак був приголомшений. Він удрів Шпіца, який висолопив багрянний язик у реготі; побачив, як Франсуа, розмахуючи сокирою, стрибнув у це собаче місиво. Троє людей з кийками допомогли йому розігнати їх. Це

тривало недовго. Хвилини через дві після того, як упала Керлі, останніх її нападників відігнали кийками. Але вона вже лежала у закривавленому та витолоченому снігу, нежива й розм'якла, розірвана майже буквально на шматки, темношкірий метис стояв над нею і жахливо лаявся. Ця сцена часто тривожила Бака уві сні. Виявляється, он воно яке, життя! Ніякої чесноі гри. Щойно впав, тобі кінець. Що ж, він стежитиме за тим, щоб ніколи не впасти. Шпіц висолопив язика і знову засміявся, й відтоді Бак зненавидів його пекучою та невмирущою ненавистю.

Не встигнувши відійти від шоку після трагічної загибелі Керлі, він отримав ще один шок. Франсуа прив'язав до нього якусь систему ремінців та пряжок. Це була зброя — така як та, що він її бачив удома, коли конюхи запрягали коней. І так само, як коні, він мав працювати, тягнучи Франсуа на санках-нартах до лісу, що облямовував долину, та повертаючись із вантажем дров. Хоча те, що з нього зробили тяглову силу, дуже образило його гідність, у Бака вистачило мудрості не бунтувати. Він енергійно взявся за цю справу й робив усе, що від нього залежало, хоча все це було для нього новим та незнайомим. Франсуа тримав курс, вимагаючи негайного послуху, і за допомогою батога отримував його; тим часом Дейв, який був досвідченим корінником, кусав Бака ззаду щоразу, коли той помилявся. Шпіц був лідером, так само досвідченим, і хоча не завжди міг причепитися до Бака, час од часу докірливо гарчав або хитро переносив свою вагу в упряжці, штовхаючи Бака на правильний шлях. Бак легко вчився і під спільною опікою двох товаришів та Франсуа досягнув певних успіхів. Ще до того, як вони повернулися до табору, вже знав, що за командою «хо» треба зупинятися, за командою «марш» іти вперед, міг входити у повороти і триматися подалі від корінника, коли навантажені сани мчали вниз.

— Три чудові собаки, — сказав Франсуа Перро. — Цей Бак до біса крутий. Я навчу його швидкості.

Після обіду Перро, який квапився доставити депеші, повернувся зі ще двома собаками. Він називав їх Біллі та Джо; то були двоє братів, обидва справжнісінькі хаскі. Хоча вони й народилися від однієї матері, та різнилися між собою, мов день та ніч. Вадою Біллі була його надмірна доброзичливість, а Джо був повною протилежністю:

похмурим і замкненим, постійно гарчав, зі злобою дивлячись на інших. Бак прийняв їх по-товариськи, Дейв не звернув на них уваги, а Шпіц вломив одному, а потім іншому. Біллі примирливо замахав хвостом, розвернувся бігти, побачивши, що його примирливість не дала результатів, і заверещав, коли Шпіц вчепився йому в бік гострими зубами. Джо, хоч як крутився Шпіц, розвертався до нього писком, шерсть на його загривку ставала дибки, вуха були притиснуті до голови, він гарчав, клацав зубами, а очі світилися диявольським блиском, уособлюючи войовничий страх. Він мав настільки жахливий вигляд, що Шпіцові довелося втриматись і не карати його; але, щоб приховати власну нерішучість, той накинувся на безвинного Біллі, який вив, і погнав бідолаху до меж табору.

До вечора Перро дістав ще одного собаку, старого хаскі, довгого та худого, з пошрамованим бійкою писком та єдиним оком, що виблискувало, попереджаючи про хоробрість і вселяючи повагу. Його звали Сол-лекс, що означає «лютий». Як і Дейв, він нічого не просив, не давав та не очікував; і коли він повільно зайшов усередину поміж собак, навіть Шпіц залишив його у спокої. Сол-лекс мав особливість, яку не пощастило відкрити Баку: той не любив, коли до нього підходили зі сліпого боку. Бак вчинив це ненавмисне і вперше зрозумів свою необережність тоді, коли Сол-лекс кинувся на нього й розпанахав плече на три дюйми по вертикалі, аж до кістки. Відтоді Бак уникав його сліпого боку, і їхні товариські стосунки до останнього не знали жодних проблем. Як і у Дейва, єдиною мрією Сол-лекса було побути на самоті; хоча, як згодом дізнався Бак, кожен з них мав й іншу, ще важливішу мрію.

Тієї ночі Бак зіткнувся з великою проблемою — де заснути? Посеред білої рівнини манив теплом намет, освітлений свічкою; й коли він, ніби так і треба, зайшов усередину, Перро та Френсіс бомбардували його лайкою і кухонним начинням, аж доки він не вийшов із заціпеніння та не врятувався ганебною втечею на холод. Там дув холодний вітер, що сильно кусав його, з особливою злістю вгризаючись у поранене плече. Бак улігся на сніг і спробував заснути, але мороз швидко змусив затремити. Нещасний та похмурий, він вештався серед численних тентів і лише бачив, що кожне місце є так само холодним, як і попереднє. Тут і там на нього кидалися розлючені собаки, але він

наїжачував шерсть на загривку і гарчав (бо швидко цього навчився), і вони дозволяли йому пройти без перешкод.

Зрештою йому спала на думку ідея. Він повернувся, щоб побачити, як врятувалися від холоду товариші по команді. На його здивування, вони зникли. Він знову бродив величезним табором, шукаючи їх, і знову повертався. Невже вони в наметі? Ні, цього не може бути, інакше б його не вигнали. То де ж вони? Опустивши хвіст і тремтячи всім тілом, дуже безпомічний, він безцільно колував побіля намету. Раптом під його передніми лапами сніг розійшовся, і Бак упав униз. Щось закрутилося в нього під лапами. Пес відстрибнув, наїжачившись і загарчавши, побоюючись невидимого та невідомого. Але дружній гавкіт заспокоїв його, і він повернувся з'ясувати, що й до чого. Потік теплого повітря досягнув його ніздрів, і Бак побачив, що під снігом, затишно скрутившись калачиком, лежить Біллі. Той примирливо заскавучав, зарухався, звиваючись і показуючи добрі наміри, й навіть наважився лизнути Баків псок теплим та вологим язиком — як хабар за мир.

Ще один урок. То он як вони це роблять! Бак упевнено вибрав собі місце і, заметушившись та марнуючи зусилля, почав копати для себе нору. Тепло від його тіла миттю заповнило замкнений простір, і пес заснув. День був довгим і важким, тож пес спав безпробудно й затишно, хоча й гарчав, гавкав та боровся з поганими снами.

Він не розплющував очей, аж доки його не розбудив шум з ранкового табору. Спочатку не зрозумів, де опинився. Вночі падав сніг, тож Бака повністю засипало. Снігові стіни тиснули на нього з усіх боків, і страх великою хвилиною накрив його тіло — страх дикого звіра перед пасткою. Це був знак, що він повертається у минуле, до життів своїх предків; адже був цивілізованим собакою, занадто цивілізованим, і з власного досвіду не знав жодних пасток і тому не міг їх боятися. М'язи усього його тіла скорочувалися спазматично й інстинктивно, шерсть на шиї та плечах стала дибки, і з лютим гарчанням він вискочив просто у сліпучий день, а сніг розлетівся навколо нього блискучою хмарою. Ще не ставши лапами на землю, побачив перед собою білий табір, зрозумів, де перебуває, і згадав усе, що трапилося відтоді, як він пішов на прогулянку з Мануелем, і до минулого вечора, коли вирив для себе нору.

Франсуа закричав, вітаючи його появу.

— Що я казав? — крикнув погонич собак Перро. — Цей Бак вчиться швидко, як не знати хто.

Перро серйозно кивнув. Будучи кур'єром канадського уряду і доставляючи важливі депеші, він дбав про те, щоб знайти найкращих собак, і особливо тішився з того, що має Бака.

За годину до команди додали ще трьох хаскі, й загалом собак стало дев'ятеро; ще не минуло чверті години, як вони були вже запряжені й піднімалися стежкою в напрямку каньйону Дайї. Бак був радий їхати, і хоча ця праця була важкою, виявив, що вона не викликає в нього якоїсь особливої зневаги. Його вразило завзяття, що підбадьорило усю команду і передалося йому; але ще дивніше було бачити зміну, що сталася з Дейвом та Сол-лексом. Вони були новими собаками, яких збруя змінила повністю. Уся їхня пасивність і байдужість зникли. Тепер вони були швидкими й активними, дбали, щоб робота ладилась, і дуже дратувалися, коли щось, затримка або плутанина, сповільнювало її. Важка праця із прокладання шляху стала, здавалося, найвищим втіленням їхнього ества, усім, заради чого вони жили, і єдиним, від чого отримували задоволення.

Дейва запрягли найближче до нарт, перед ним був Бак, потім Сол-лекс; решта команди простягнулася вперед, єдиною колоною, до лідера, місце якого займав Шпіц.

Бака навмисно запрягли між Дейвом та Сол-лексом, щоб він міг отримувати вказівки. Був здібним учнем, а вони так само здібними вчителями і не дозволяли йому надовго й помилково затримуватися, посилюючи науку гострими зубами. Дейв був справедливим та дуже мудрим. Він ніколи не кусав Бака без причини й ніколи не пропускав нагоди вкусити, коли в цьому була потреба. Оскільки його підтримував батогом Франсуа, Бак зрозумів, що простіше виправитися, ніж мстити. Одного разу, під час короткої зупинки, коли він переплутав посторонки й затримав старт, Дейв та Сол-лекс кинулися до нього і влаштували неабияку прочуханку. В підсумку вийшла ще гірша плутанина, однак після того Бак старався не помилятися з посторонками; і ще до того, як закінчився день, так добре опанував свою справу, що товариші майже перестали до нього чіплятися. Батіг Франсуа вже здіймався не так

часто, а Перро навіть проявив до Бака повагу, піднявши його лапи й уважно оглянувши їх.

Це був важкий день, вони пройшли вгору ущелиною, через Шіп-Кемп, повз Скейлз і верхню межу лісу, льодовики та снігові замети сотні футів завглибшки й перевал Чілкут, що розташований між солоною та прісною водою і грізно охороняє сумну й самотню Північ². Вони довго їхали вздовж ланцюжка озер, що наповнюють кратери згаслих вулканів, і пізно ввечері прибули до величезного табору, розміщеного у верхів'ї озера Беннетт, де тисячі золотошукачів будували човни, готуючись до того часу, коли навесні скресне крига. Бак вирив у снігу нору й заснув сном по праву втомленого собаки, але рано-вранці його підняли і разом з іншими погнали в упряжці.

Того дня вони здолали сорок миль втоптанною стежкою; але наступного дня та ще багато днів поспіль, пробивали власну стежку, важко працюючи і просуваючись повільніше. Зазвичай Перро йшов попереду команди, трамбуєчи сніг перетинчастими черевиками, щоб їм легше було рухатися. Франсуа, який керував нартами за допомогою жердини, іноді мінявся з ним місцями, але нечасто. Перро поспішав і пишався тим, що знається на кризі; це знання належало до незамінних, адже осіння крига дуже тонка, а там, де сильні течії, криги не було взагалі.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ